

¹ Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України
Україна, 01014 м. Київ, вул. Тімірязєвська, 1

² Інститут агроєкології і природокористування НААН
Україна, 03143 м. Київ, вул. Метрологічна, 12

³ Інститут еволюційної екології НАН України
Україна, 03143 м. Київ, вул. Академіка Лебедєва, 37

СТАН ВІКОВОЇ ЗВИЧАЙНОДУБОВОЇ ДІБРОВИ (*QUERCETA ROBORIS*) ПАРКУ «ФЕОФАНІЯ», м. КИЇВ (НА ПРИКЛАДІ 3, 5 ТА 6-го КВАРТАЛІВ)

Наведено результати суцільного переліку дерев у найбільших за площею виділах, зайнятих віковою звичайнодубовою дібровою (*Querceta roboris*), у кварталах 3, 5 та 6 парку «Феофанія» (м. Київ). Установлено, що більшість дубів мають діаметр стовбура від 52 до 72 см, друге місце за кількістю посідають рослини з діаметром стовбура понад 76 см. Дерев з діаметром стовбура 48 см та менше – мало. Показано, що кількість вікових рослин *Quercus robur* L. становить у перерахунку на 1 га у різних виділах від 21 до 69 (у 180-річних насадженнях II бонітету з повнотою 1 вона повинна дорівнювати 140). Другий ярус представлений деревами *Carpinus betulus* L., *Tilia cordata* Mill., *Acer platanoides* L. та інших видів, популяції яких мають різко виражений лівосторонній віковий спектр. Це свідчить про деградацію *Querceta roboris* та про те, що без втручання людини вона не може відновитися. Пропонуються заходи з відновлення вікової діброви шляхом створення «вікон» у наметі другого ярусу площею 0,08 га та більше і посадки у ці «вікна» саджанців *Quercus robur*.

Ключові слова: парк, вікова звичайнодубова діброва (*Querceta roboris*), стан, відновлення, рубки, законодавство про зелені зони міст та природно-заповідний фонд.

На південній околиці м. Київ розташований парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Феофанія». Цей статус парк отримав у 1972 р. Насадження «Феофанії», в яких переважає *Carpineto (betuli)* — *Querceta (roboris)*, були об'єктами дослідження геоботаніків [4, 6, 7]. У 2004 р. розпочалася реконструкція парку, яка стосувалася переважно центральної частини, де на місці плодового саду було створено декоративні насадження. У лісовому типі садово-паркового ландшафту парку проведено вирубку сухостійних дерев, прокладено доріжки. При розробці проекту реконструкції парку було відзначено [2, 3], що деградаційні процеси у діброві вже розпочалися. Вивчення стану насаджень лісового ландшафту парку «Феофанія» набуло актуальності у зв'язку з такими причинами: 1) минуло багато часу після попередніх досліджень; 2) ві-

домості щодо такого видатного парку мають самостійну цінність; 3) необхідно було закласти основу для проведення моніторингу стану насаджень (для сучасних і майбутніх досліджень обрано іншу, ніж у попередників, методику); 4) «Феофанія» є об'єктом, на якому можна простежити деградаційні процеси у паркових *Carpineto (betuli)* — *Querceta (roboris)*, розробити заходи з відновлення дібров і застосувати їх як у «Феофанії», так і в інших подібних парках.

Матеріал та методи

Територію 3, 5 та 6-го кварталів лісового масиву парку «Феофанія» було розділено на виділи відповідно до вимог 2-го розряду лісовпорядкування. Площу виділів визначали з використанням комп'ютерної програми ArcView GIS за планами у масштабі 1: 2000. У кожному виділі проведено суцільний перелік дерев. Вимірювали діаметр стовбура всіх дерев, починаючи зі ступеня товщини 12 см

(ступені товщини дорівнювали 4 см). У багатостовбурних дерев вимірювали всі стовбури. На графіках, наведених у статті, показано лише ті види, кількість стовбурів яких перевищувала 1 % від загальної кількості стовбурів у виділі. Види, кількість стовбурів яких була менше 1 %, заносили у графу «інші види». При аналізі стану популяції кожного виду не використовували вікові стани, які виділяють в онтогенезі, а також розподіл на вікові групи, прийнятий у лісовпорядкуванні, а розробили умовну градацію на чотири групи: до першої віднесли всі дерева з діаметром стовбура від 12 до 24 см, до другої — з діаметром стовбура від 28 до 48, до третьої — з діаметром стовбура від 52 до 72, до четвертої — з діаметром стовбура 76 см та більше. Виходячи з кількісного співвідношення між рослинами у цих групах, зроблено висновок про майбутнє популяції. За віком та висотою визначали бонітет дубових деревостанів. Використовуючи бонітет та вік насаджень, за таблицями ходу росту повних насінневих дубових деревостанів визначали кількість стовбурів, яка має бути на 1 га площі виділу. Цю цифру порівнювали з реальною кількістю дерев *Quercus robur* L. на 1 га кожного виділу. У кварталі 5 за допомогою бусолі та мірної стрічки виокремили модельну ділянку площею 1 га, на якій, крім суцільного переліку, виконано картування місцезнаходження всіх вікових дубів та показано проекції їх крон (у дослідженнях брав участь здобувач О.Г. Боднарчук).

Результати та обговорення

Для того щоб отримані результати можна було використати у майбутньому для ведення моніторингу необхідно навести точні відомості про межі, в яких проводили дослідження (рис. 1). Особливістю парку «Феофанія» є те, що територія, яка розташована у межах огорожі, підпорядкована кільком установам — Інституту еволюційної екології НАН України, Київзеленбуду, Свято-Пантелеймонову монастирю тощо (рис. 2). Від Державного заповідного господарства «Феофанія», якому до 2004 р. належала вся територія лісового масиву, під

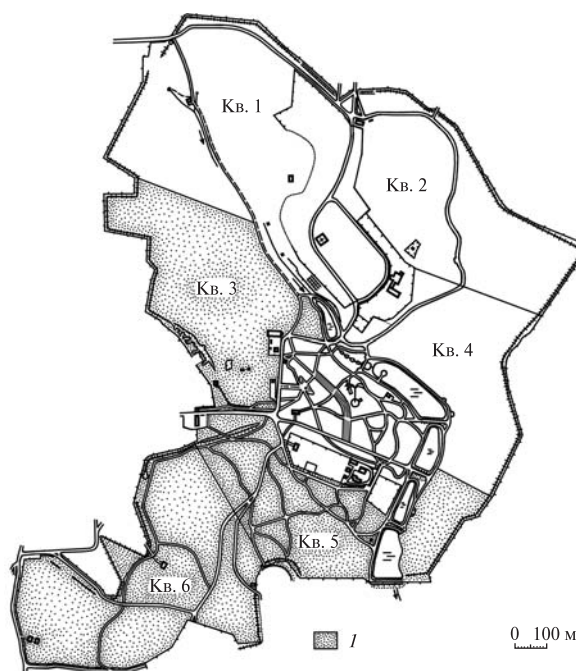

Рис. 1. План парку «Феофанія»: 1 — обстежена територія (кв. 3, 5, 6)

час реконструкції парку відокремили площу, котра, за нашими підрахунками становить 26,3 га (з них 22,3 га — лісового масиву) і підпорядкували Київзеленбуду (на цій площі введено свою нумерацію кварталів). Громадськістю, яка турбується про охорону природи, це рішення було сприйняте як протизаконний перший крок до захоплення території під забудову. Наші дослідження у кварталах 3, 5 та 6 проведено на всій площі, незважаючи на підпорядкованість (нумерацію кварталів збережено стару). 1,8 га просто було вилучено з площі парку і передано приватній особі (нині ця ділянка розташована за межами огорожі парку). Так само незаконно значну частину лісового масиву (загальною площею 14,7 га) було передано Свято-Пантелеймонову монастирю. Отримавши ці землі, монастир окремі ділянки відгородив (їх сумарна площа — 2 га), провів на них рубки дерев та побудував споруди (див. рис. 2). Решта площі (12,7 га) складається зі східної, огороженої парканом ділянки лісу (0,6 га), та західної, неогороженої (12,1 га).

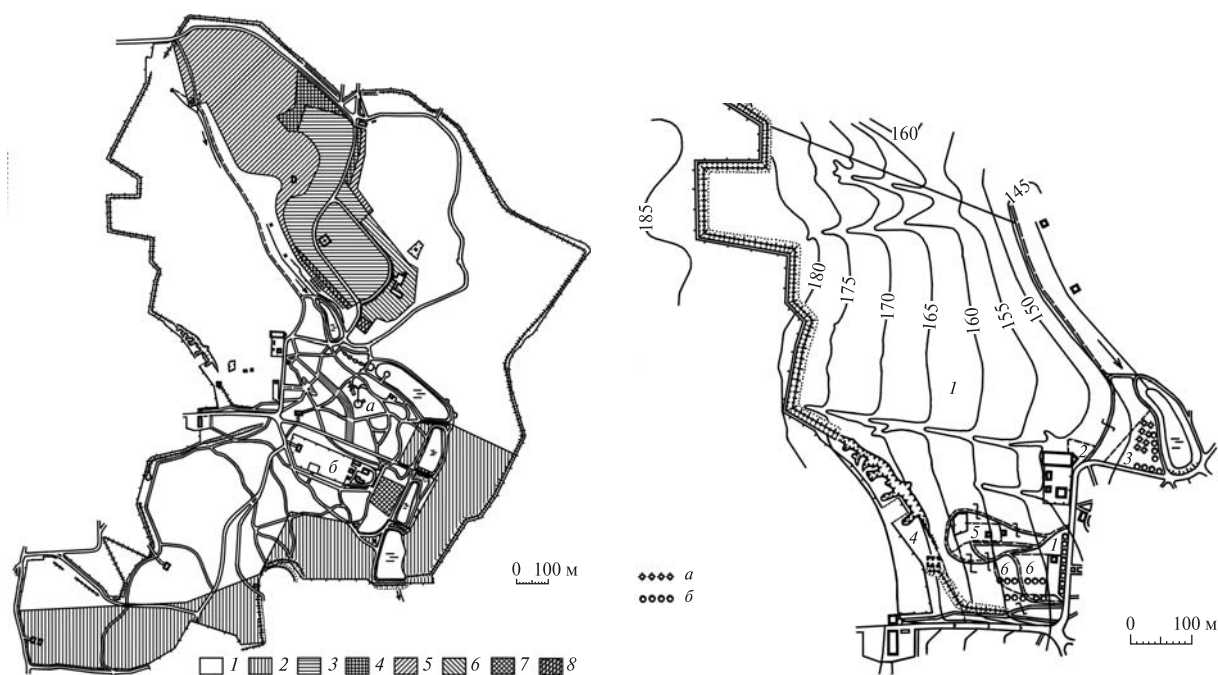

Рис. 2. Підпорядкованість земель у межах огорожі парку «Феофанія»: 1 — Інститут еволюційної екології НАН України (а — центральна частина парку «Феофанія»; б — господарське подвір'я Інституту еволюційної екології); 2 — Київзеленбуд; 3–5 — Свято-Пантелеймонів монастир (3 — територія монастиря до 2004 р.; 4 — оточені огорожею після 2004 р. ділянки, на яких значну частину насаджень було вирубано і проведено будівництво різноманітних споруд; 5 — лісовий масив); 6 — санаторій «Феофанія»; 7 — «дача Палладіна»; 8 — приватна забудова

Рис. 3. Розподіл на виділі кв. 3: виділ 1 — стиглі та перестійні насадження *Quercus robur*; виділ 2 — стиглі та перестійні насадження *Robinia pseudoacacia*; виділи 3, 4, 5, 6 — галявини; а — ряд із хвойних дерев; б — ряд із листяних дерев

Парк «Феофанія» розташований на місцевості зі складним рельєфом (перепад висот становить 66 м — від 120 до 186 м). Це суттєво впливає на характер рослинного покриву. Тому на планах кварталів (рис. 3, 5, 9) показано горизонталі. На рис. 3 наведено план розподілу кв. 3 на виділи.

Більшу частину кв. 3 віднесено до виділу 1 — вікової діброви (*Querceta roboris*). Розподіл стовбурів за видами та групами ступенів товщини у виділі 1 кв. 3 наведено на рис. 4.

Quercus robur має незначну кількість стовбурів (він займає лише третє місце за чисельністю). Більшість його стовбурів віднесено до ступенів товщини від 52 до 72 см. Далі за кількістю стовбурів йдуть ступені товщини 76 см та більше. Рослин зі ступенями товщини 48 см та менше — мало (58 екз.). Популяції інших основних паркоутворюючих видів мають чітко виражений лівосторонній віковий спектр. Оче-

видно, що популяція *Quercus robur* є регресивною. Оскільки максимум чисельності дубів припадає на ступені товщини 52–72 см, то протягом певного часу зміни у популяції будуть не помітні. Коли стовбур дерев досягне 76 см та більше, популяція почне з кожним роком зменшувати свою чисельність доки зовсім не зникне. На зміну їй прийдуть нинішні молоді рослини *Carpinus betulus* L., *Acer platanoides* L., *Tilia cordata* Mill., *Ulmus scabra* Mill. Найвірогідніше, враховуючи значне переважання *Carpinus betulus* над іншими видами, на місці *Carpineto (betuli)* — *Querceta (roboris)* утвориться *Carpineta betuli*.

На рис. 5 наведено план розподілу кв. 5 на виділи.

Вікову діброву (*Querceta roboris*) представляють виділи 2, 8 та 9. Частина виділу 2, в якій трапляються дерева різних інтродукованих видів, отримала позначку 2а, але цю територію буде проаналізовано разом з іншими частинами

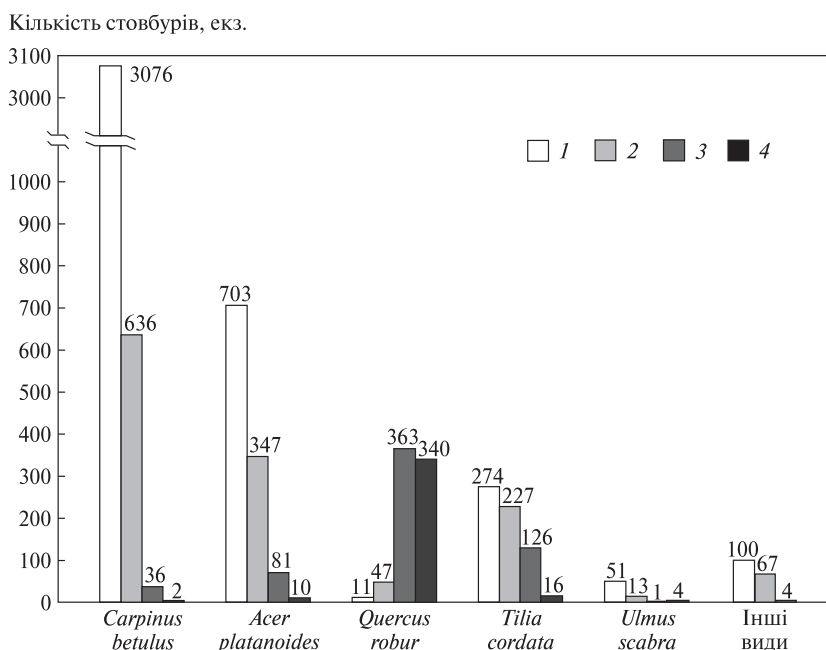

Рис. 4. Видовий склад та кількість стовбурів за групами ступенів товщини у виділі 1 (площа — 21,0 га) кв. 3. Ступені товщини: 1 — 12–24 см; 2 — 28–48 см; 3 — 52–72 см; 4 — 76 см та більше

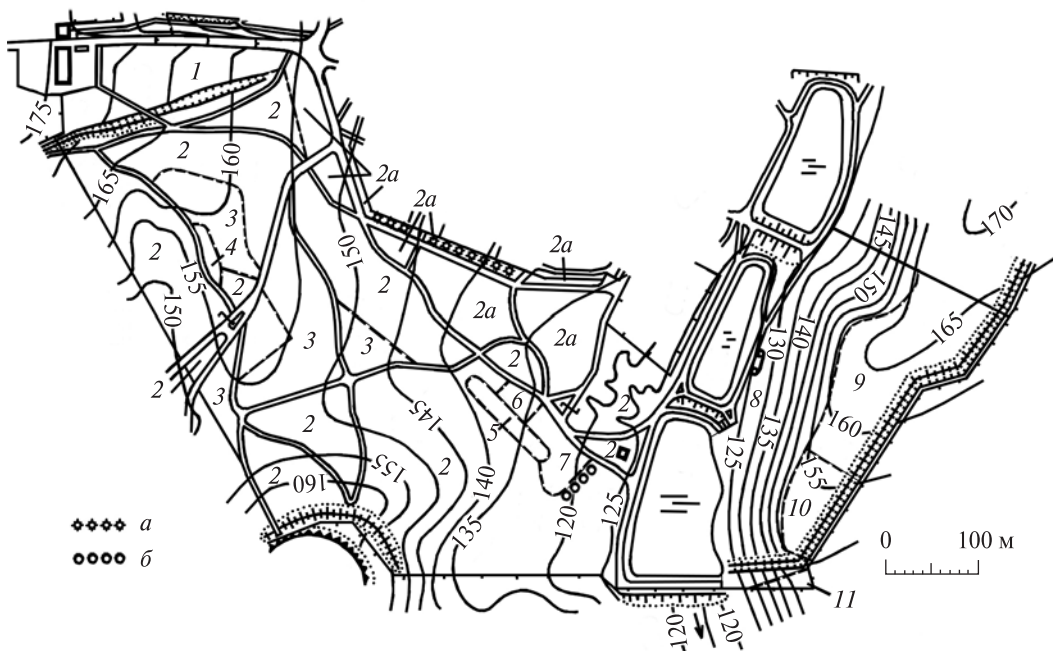

Рис. 5. Розподіл на виділі кв. 5: виділи 1, 7, 11 — галявини; виділи 2, 8, 9 — стиглі та перестійні насадження *Quercus robur*; виділи 3, 10 — насадження *Quercus robur* середнього віку; виділ 4 — стиглі та перестійні насадження *Robinia pseudoacacia*; виділ 5 — молоді насадження *Picea abies*; виділ 6 — виділ, у якому жоден із видів не переважає; а — ряд із хвойних дерев, б — ряд із листяних дерев

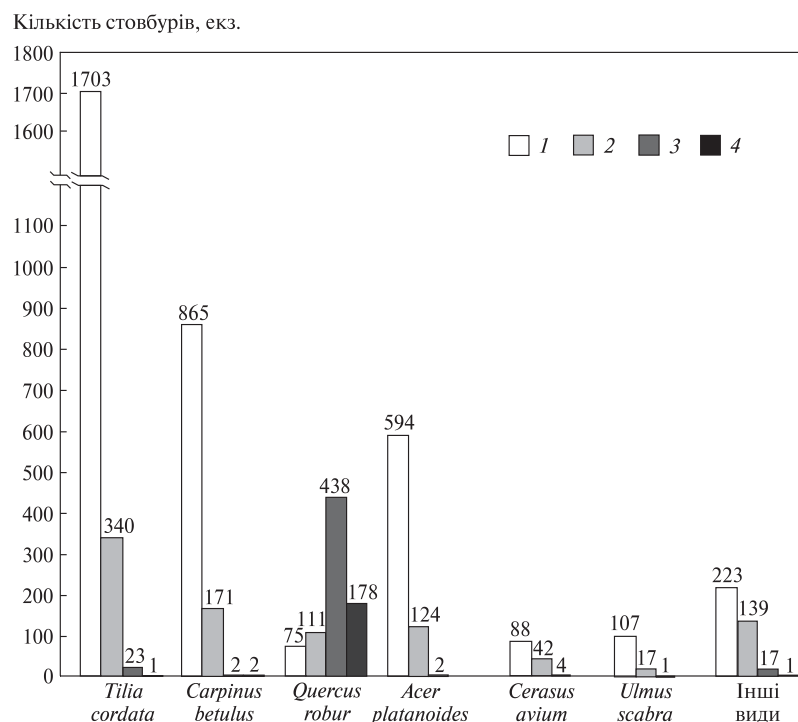

Рис. 6. Видовий склад та кількість стовбурів за групами ступенів товщини у виділі 2 (площа — 12,6 га) кв. 5. Ступені товщини: 1 — 12–24 см; 2 — 28–48 см; 3 — 52–72 см; 4 — 76 см та більше

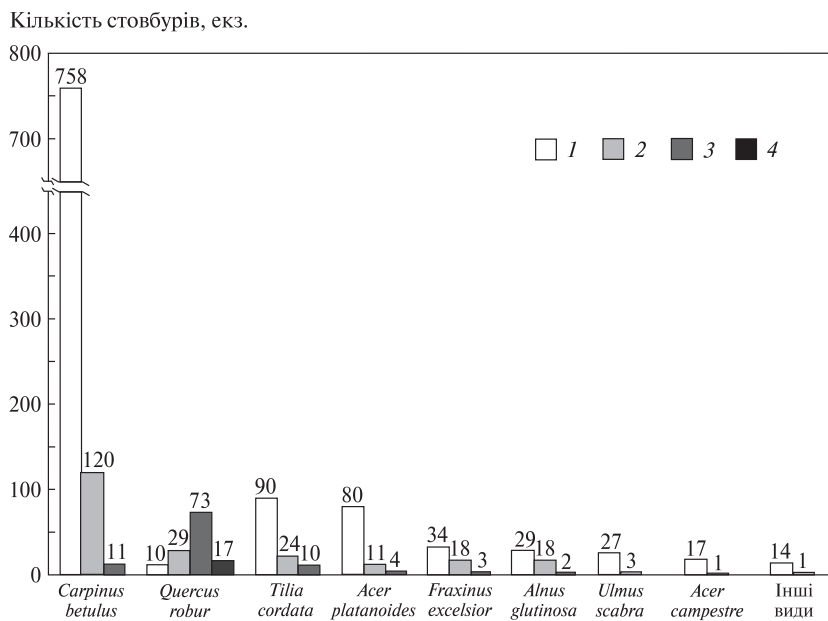

Рис. 7. Видовий склад та кількість стовбурів за групами ступенів товщини у виділі 8 (площа — 2,5 га) кв. 5. Ступені товщини: 1 — 12–24 см; 2 — 28–48 см; 3 — 52–72 см; 4 — 76 см та більше

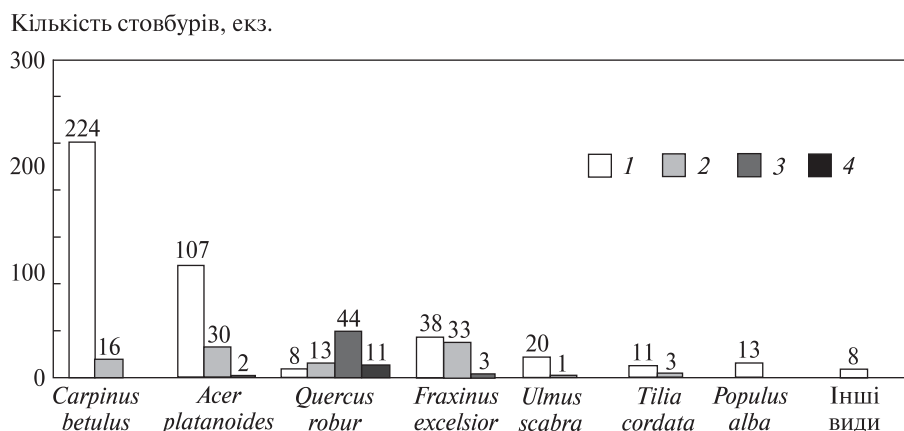

Рис. 8. Видовий склад та кількість стовбурів за групами ступенів товщини у виділі 9 (площа — 1,3 га) кв. 5. Ступені товщини: 1 — 12–24 см; 2 — 28–48 см; 3 — 52–72 см; 4 — 76 см та більше

виділу 2. Розподіл стовбурів за видами та групами ступенів товщини у виділі 2 наведено на рис. 6, у виділі 8 — на рис. 7, у виділі 9 — на рис. 8.

У виділі 2 кв. 5 *Quercus robur* за кількістю стовбурів займає третє місце, переважна більшість стовбурів дерев цього виду мають діаметр від 52 до 72 см, на другому місці — рослини з діаметром стовбура 76 см та більше. Хоча парк «Феофанія» розташований у зоні лісів субформації *Carpineto (betuli) — Querceta (roboris)*, у виділі 2 найчисельнішим видом виявилася *Tilia cordata*. Причини цього потребують з'ясування. *Carpinus betulus* — лише другий за чисельністю стовбурів вид, за цим показником він значно поступається у виділі 2 *Tilia cordata*. До складу основних паркоутворюючих видів входить також *Cerasus avium* (L.) Moench. Крім *Quercus robur*, основні паркоутворюючі види мають лівосторонній віковий спектр.

У виділі 8 кв. 5 *Quercus robur* за кількістю стовбурів посідає друге місце, переважна більшість стовбурів мають діаметр від 52 до 72 см. Перше місце за чисельністю посідає *Carpinus betulus*. Серед основних паркоутворюючих видів — *Fraxinus excelsior* L., *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn. (трапляється у нижній частині схилу поблизу ставків) та *Acer campestre* L. Крім *Quercus robur*, основні паркоутворюючі види мають лівосторонній віковий спектр.

Аналогічна картина спостерігається і у виділі 9 кв. 5. *Quercus robur* за кількістю стовбурів посідає третє місце. Помітну роль у насадженнях цього виділу відіграє *Fraxinus excelsior* (п'яте місце за кількістю стовбурів)).

На рис. 9 наведено план розподілу кв. 6 на виділі.

Вікову діброву (*Querceta roboris*) представляють виділи 1, 13, 14, 15 та 17. У статті розподіл стовбурів за видами та ступенями товщини наведено лише для 1, 13 та 14 виділів, площа яких переважає 1 га (рис. 10–12).

Quercus robur у трьох зазначених виділах посідає третє або четверте місце за кількістю стовбурів. У виділі 1 кв. 6 основна кількість стовбурів *Quercus robur* належить до групи ступенів товщини 52–72 см, а у виділах 13 та 14 віковий спектр — правосторонній (переважають дерева з діаметром стовбура 76 см та більше). У виділі 13 переважають дерева *Tilia cordata* та *Acer platanoides* з діаметром стовбура від 24 до 48 см, а не від 12 до 24 см, як в інших виділах цього кварталу, але все одно це не старі рослини. В усіх інших випадках основні паркоутворюючі види мають лівосторонній віковий спектр.

На наведених графіках кількість стовбурів наведено в абсолютних величинах. Виконано перерахунок кількості стовбурів *Quercus robur* на 1 га (табл. 1).

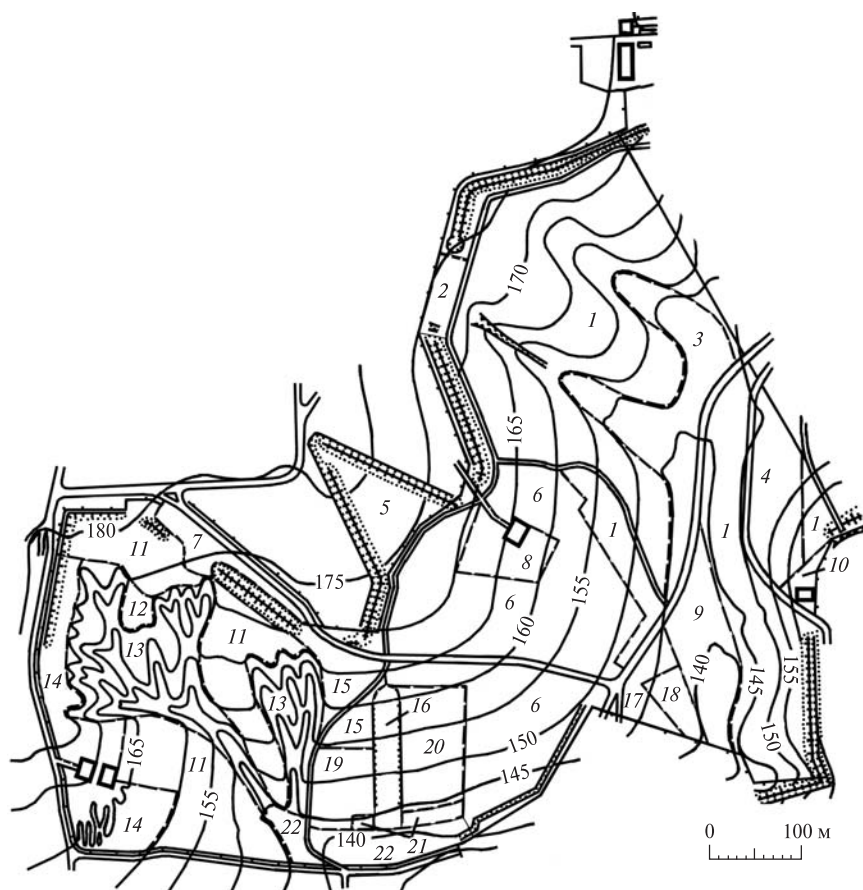

Рис. 9. Розподіл на виділи кв. 6: виділи 1, 13, 14, 15, 17 — стиглі та перестійні насадження *Quercus robur*; виділи 2, 7, 10, 16, 22 — галявини; виділи 4, 5, 6, 11 — насадження *Quercus robur* середнього віку; виділи 3, 8, 9, 18 — виділи, в яких жоден із видів не переважає; виділи 12, 19, 20 — молоді насадження *Carpinus betulus*; виділ 22 — стиглі та перестійні насадження *Gleditsia triacanthos*

Таблиця 1. Кількість дерев *Quercus robur* у виділах вікової *Querceta roboris* парку «Феофанія»

№ кварталу	№ виділу	Площа виділу, га	Кількість дерев <i>Quercus robur</i> , екз.	Кількість дерев <i>Quercus robur</i> , екз. на 1 га
3	1	21,0	761	36
	5	12,6	802	63
6	8	2,5	129	52
	9	1,3	76	58
	1	8,3	572	69
	13	2,8	116	41
	14	1,2	25	21

За таблицями ходу росту насінневих дубових деревостанів II бонітету віком 180 років [5] на 1 га повинно бути 140 дерев.

На нашу думку, можливими шляхами відновлення *Querceta roboris* є виявлення ділянок, на яких *Quercus robur* елімінувався з насадження, вирубка на цих ділянках молодих рослин *Carpinus betulus*, *Acer platanoides*, *Tilia cordata*, *Ulmus scabra* тощо для створення «вікон» у наметі площею не менше ніж 0,08 га [1] та висадка на цих місцях саджанців *Quercus robur*.

На рис. 13 наведено план кварталу 5 із зазначенням місцезнаходження пробної площі, на якій було проведено картування вікових

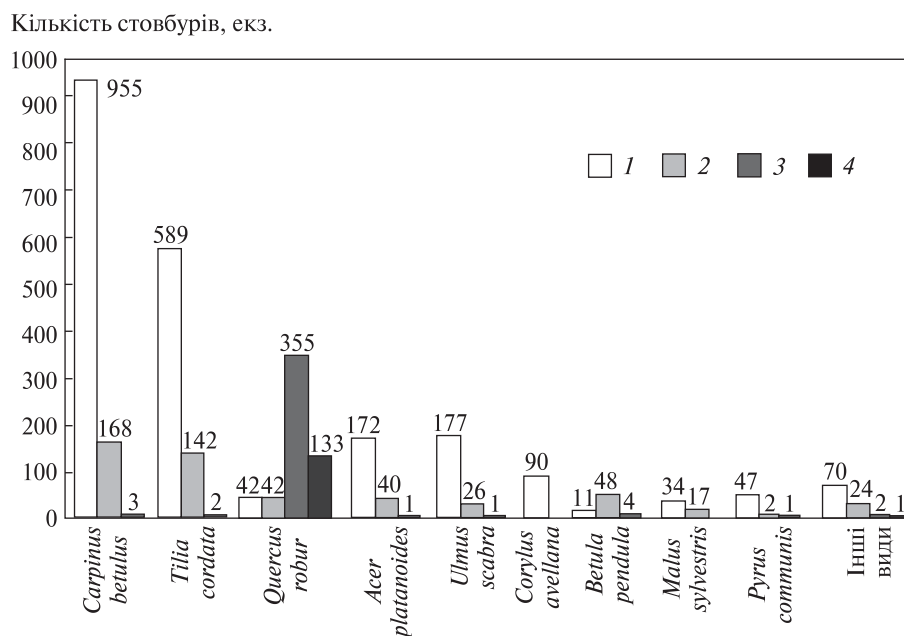

Рис. 10. Видовий склад та кількість стовбурів за групами ступенів товщини у виділі 1 (площа — 8,3 га) кв. 6. Ступені товщини: 1 — 12–24 см; 2 — 28–48 см; 3 — 52–72 см; 4 — 76 см та більше

рослин *Quercus robur*, а на рис. 14 — план цієї ділянки із зазначенням розташування вікових дубів. Результати суцільного переліку дерев на цій пробній площі наведено у табл. 2.

На пробній площі виявлено 48 вікових дерев *Quercus robur*, що менше, ніж у середньому на 1 га цього виділу, але більше, ніж у трьох досліджених виділах (виділі 1 кв. 3, виділах 13 та 14 кв. 6). Рослини *Quercus robur* розміщені нерівномірно. Є ділянка площею близько 0,16 га,

вільна від *Quercus robur* (площа цієї ділянки вдвічі більша за ту, яку вважають мінімальною для створення «вікна»). Нині цю площу заселили молоді рослини *Tilia cordata*, *Acer platanoides*, *Carpinus betulus*. Видаливши їх, можна було б провести на цьому місці посадки саджанців *Quercus robur*. Однак рубка живих дерев на об'єктах природно-заповідного фонду заборонена, що значно ускладнює можливість проведення робіт з відновлення *Querceta roboris*.

Таблиця 2. Видовий склад та кількість стовбурів (екз.) за групами ступенів товщини на пробній площі у кварталі 5

Вид	Кількість стовбурів за групами ступенів товщини				Усього
	8–24 см	28–48 см	52–72 см	76 см та більше	
<i>Tilia cordata</i>	127	17	0	0	144
<i>Acer platanoides</i>	57	10	0	0	67
<i>Carpinus betulus</i>	46	9	0	0	55
<i>Quercus robur</i>	1	4	31	13	49
<i>Cerasus avium</i>	19	8	0	0	27
<i>Betula pendula</i>	2	8	1	0	11
Інші види	10	0	0	0	10
Разом	262	56	32	13	363

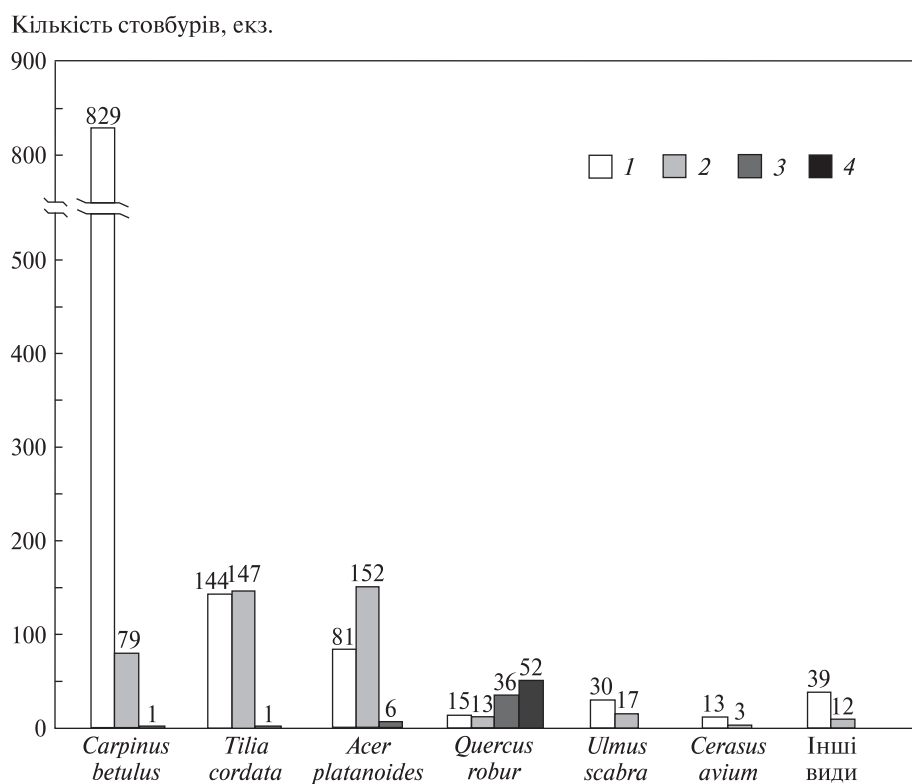

Рис. 11. Видовий склад та кількість стовбурів за групами ступенів товщини у виділі 13 (площа — 2,8 га) кв. 6. Ступені товщини: 1 — 12–24 см; 2 — 28–48 см; 3 — 52–72 см; 4 — 76 см та більше

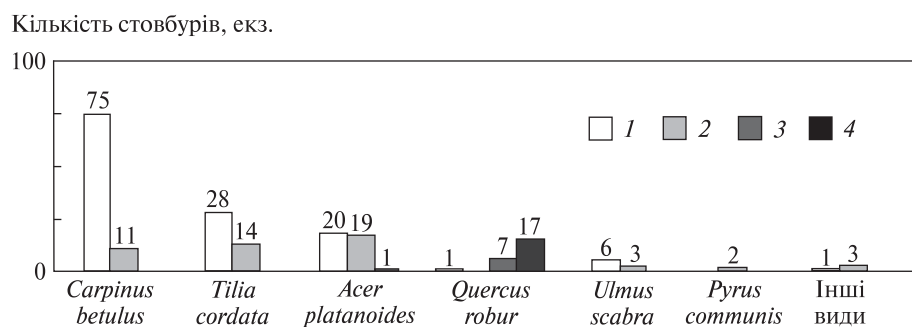

Рис. 12. Видовий склад та кількість стовбурів за групами ступенів товщини у виділі 14 (площа — 1,2 га) кв. 6. Ступені товщини: 1 — 12–24 см; 2 — 28–48 см; 3 — 52–72 см; 4 — 76 см та більше

Таким чином, результати досліджень свідчать про необхідність внесення змін у законодавство про зелені зони міст та природно-заповідний фонд України.

Висновки

1. У всіх виділах, які представляють старовікову діброву *Querceta roboris* кількість дерев *Quercus robur* значно поступається такій інших видів.

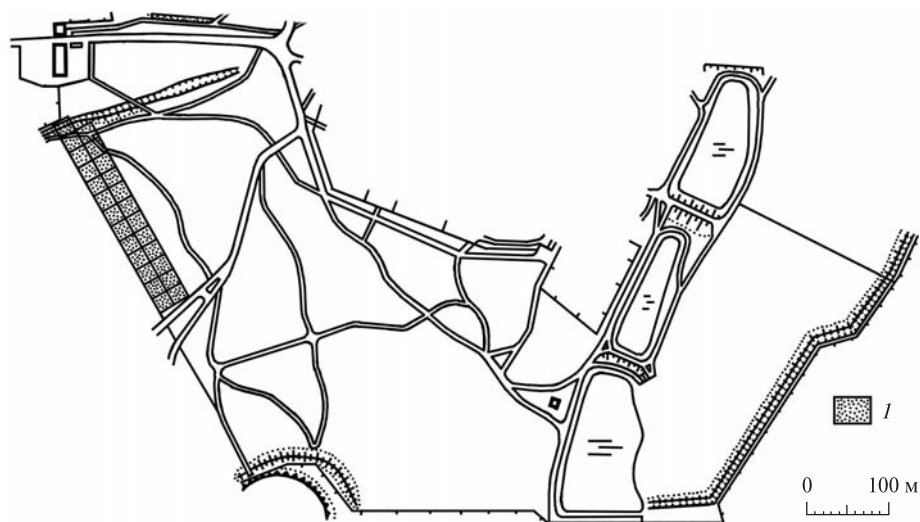

Рис. 13. Місцезнаходження пробної площі, на якій виконано картування вікових дубів (I), у кв. 5

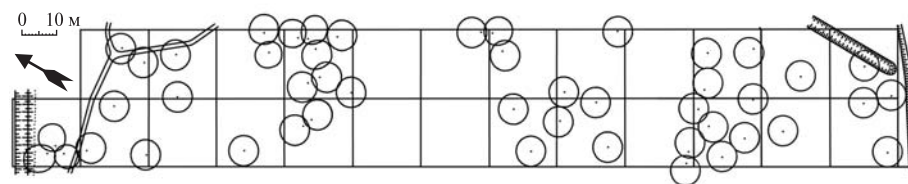

Рис. 14. Розташування вікових дубів на пробній площі

2. В усіх виділах, які представляють старо-вікову діброву *Querceta roboris*, популяції *Quercus robur* мають правосторонній віковий спектр: більшість рослин мають діаметр стовбура від 52 до 72 см, менше рослин з діаметром стовбура 76 см та більше, молодих та середнього віку рослин (рослин з діаметром стовбура 48 см та менше) мало, тоді як популяції основних видів другого ярусу мають різко виражений ліво-сторонній віковий спектр.

3. Кількість рослин *Quercus robur* у перерахунку на 1 га у 2,0–6,7 разу менша за оптимальну кількість при повноті I для насаджень такого віку та бонітету.

Головний висновок: *Querceta roboris* перебуває у стані деградації, відбувається її заміна на види другого ярусу. Шансів на відновлення *Querceta roboris* без втручання людини немає.

Для встановлення часу, через який *Querceta roboris* припинить існування, необхідно через 10 років провести повторний суцільний перелік, який дасть уявлення про динаміку елімінації вікових *Quercus robur* та, ймовірно, про динаміку приросту кількості рослин інших видів. Повторне дослідження через 20 років дасть змогу скоригувати розрахунки.

1. Гайдамак В.М., Мордатенко Л.П., Головка Є.А. Діброва дендропарку «Олександрія»: стан, проблеми оптимізації і відновлення. — Біла Церква, 1994. — 42 с.
2. Клименко Ю.О. Концепція реконструкції насаджень парку «Феофанія» (м. Київ) // Лісівництво і агролісомеліорація. — 2010. — Вип. 117. — С. 75–85.
3. Клименко Ю.О. Проект реконструкції насаджень парку «Феофанія» у м. Києві (перша черга проектування) // Лісівництво і агролісомеліорація. — 2011. — Вип. 119. — С. 103–111.

4. Любченко В.М. Широколистяні ліси з участю *Carpinus betulus* L. поблизу м. Києва // Укр. ботан. журн. — 1983. — 40, № 1. — С. 30–34.
5. Нормативно-справочные материалы для таксации лесов Украины и Молдавии. — К.: Урожай, 1987. — 560 с.
6. Падун І.М. Сучасний стан рослинності урочища «Феофанія» // Укр. ботан. журн. — 1985. — 42, № 2. — С. 17–20.
7. Поварніцин В.О., Шендриков М.І. Типи лісу дослідного лісництва Академії наук Української РСР «Феофанія» // Укр. ботан. журн. — 1957. — 14, № 1. — С. 75–85.

Надійшла до редакції 10.01.2014 р.
Рекомендував до друку С.І. Кузнецов

Ю.А. Клименко^{1,3}, В.В. Мороз^{2,3}, Н.Н. Дружина³

¹ Национальный ботанический сад
им. Н.Н. Гришко НАН Украины,
Украина, г. Киев

² Институт агроэкологии и природопользования
НААН, Украина, г. Киев

³ Институт эволюционной экологии НАН Украины,
Украина, г. Киев

СОСТОЯНИЕ ВЕКОВОЙ ДУБРАВЫ ИЗ ДУБА ЧЕРЕШЧАТОГО (*QUERCETA ROBORIS*) ПАРКА «ФЕОФАНИЯ», г. КИЕВ (НА ПРИМЕРЕ 3, 5 И 6-го КВАРТАЛОВ)

Приведены результаты сплошного пересчета деревьев в самых больших по площади выделах, занятых вековой дубравой из дуба черешчатого (*Querceta roboris*), в кварталах 3, 5 и 6 парка «Феофанія» (г. Киев). Установлено, что большинство дубов имеют диаметр ствола от 52 до 72 см, второе место по количеству занимают растения с диаметром ствола более 76 см. Деревьев с диаметром ствола 48 см и меньше — мало. Показано, что количество вековых деревьев *Quercus robur* составляет в пересчете на 1 га в разных выделах от 21 до 69 (в 180-летних насаждениях II бонитета с полнотой 1 оно должно равняться 140). Второй ярус представлен деревьями *Carpinus betulus*, *Tilia cordata*, *Acer platanoides* и других видов, популяции которых имеют резко выраженный левосторонний возрастной спектр. Это свидетельствует о деградации *Querceta roboris* и о том, что без вмешательства человека она восстановиться не

может. Предлагаются мероприятия по восстановлению вековой дубравы путем создания «окон» в пологе второго яруса площадью 0,08 га и больше и посадки в этих «окнах» саженцев *Quercus robur*.

Ключевые слова: парк, вековая дубрава из дуба черешчатого (*Querceta roboris*), состояние, восстановление, рубки, законодательство о зеленых зонах городов и природно-заповедном фонде.

Yu.O. Klimenko^{1,3}, V.V. Moroz^{2,3}, M.M. Drujina³

¹ M.M. Gryshko National Botanical Garden,
National Academy of Sciences of Ukraine,
Ukraine, Kyiv

² Institute of Agroecology and Environmental Sciences,
National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine,
Ukraine, Kyiv

³ Institute of Evolutionary Ecology, National Academy
of Sciences of Ukraine, Ukraine, Kyiv

STATE OF THE AGE-OLD *QUERCETA ROBORIS* PLANTATION IN FEOFANIA PARK, KYIV CITY (ON THE EXAMPLE OF THE 3RD, 5TH AND 6TH QUARTERS)

Results of overall enumeration of plants in the biggest areas occupied by *Querceta roboris* in quarters 3, 5 and 6 of park Feofania (Kyiv city) are presented. It has been discovered that the biggest amount of oaks are in-between 52 and 72 cm in diameter, next in number are plants with stem diameter over 76 cm, plants with stem diameter of 48 cm or less are few. It is shown that the amount of age-old *Querceta roboris* totals from 21 to 69 units per 1 hectare (in 180 years-old plantations of the second creditworthiness with the first fullness it is supposed to amount to 140). The second floor is presented with *Carpinus betulus*, *Tilia cordata*, *Acer platanoides* and other species, population of which have a pronounced left-sided age specter. That indicates degradation of *Querceta roboris* and the fact that without human intervention it will not recover itself. Age-old oak wood recovering measures has been presented; those measures constitute creating 0,08 hectare big and even bigger “windows” in the second floor and planting into those “windows” seedlings of *Quercus robur*.

Key words: park, age-old *Querceta roboris*, condition, re-
novation, wood-cutting, laws about city green zones and
nature reserve fund.